Joensuun kaupungin lausunto eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle aiheesta ”Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi Kasvupalveluvirastosta, kasvupalvelujen asiakastietojen käsittelystä ja turvallisuusselvityslain 37 §:n muuttamisesta (HE 266/2018 vp)”

Joensuun kaupunki on suhtautunut monin osin positiivisesti maakuntauudistukseen, esimerkiksi vuoden 2017 alussa maakunnassa aloitti kuntayhtymäpohjainen sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottaja Siun sote. Tämä on osa kokonaisuutta, johon myös kasvupalvelu-uudistus ja nyt lausuttavana oleva lakiesitys kuuluu. Kokonaisuus on varsin moninainen, lausumme niistä asioista, joiden oletamme olevan keskeisiä Joensuun tapaisen kaupungin näkökulmasta ja joihin meillä on asiantuntemusta. Kokonaisuudistuksen suhteen olemme käyneet hyvää keskustelua ja arviointia maakunnassa sekä verrokkeinamme olevien yliopistokaupunkien, että C21 -kaupunkiverkoston kanssa.

Kaupungin rooli alueen työllisyyden edistämisessä ja pääsy valtakunnallisiin asiakastietojärjestelmiin

Joensuun kaupunki on systemaattisesti aiemmissa lausunnoissaan koskien maakunta- ja kasvupalvelu-uudistusta korostanut, että vastuu työllisyyden hoidosta – kustannuksineen ja porkkanoineen – tulisi olla mahdollisimman pitkälle yhdellä toimijataholla. Emme ole näissä lausuntojen yhteyksissä ottaneet kantaa toimijatahoon, käsittääksemme pääasia on niin julkisen talouden kuin asiakkaiden näkökulmasta selkeä ratkaisu. Tälle yhdelle toimijalle olisi helppo vastuuttaa pääsy niin asiakas- kuin tulostietojärjestelmiin.

Valitettavasti työllisyyden hoidon kokonaisvastuuta ei maakunta- ja kasvupalvelu-uudistuksen lakiesityksissä ole ratkaistu. Tästä seuraa se, että kunnalla on edelleen roolia työllisyyden edistämisessä ja kustannuksia työmarkkinatukikäytännön kautta – tätä ei kuitenkaan kasvupalvelujen asiakastietojen käsittelyä koskevassa esityksessä tunnusteta. Joensuun kaupungilla ei säädettävän lainsäädännön puitteissa ole oikeutta oleelliseen tietoon, jolla kaupunki voisi tehokkaasti ennaltaehkäistä tai vaikuttaa.

Joensuussa työskennellään hyvin tiiviisti yhteen nivoutuen TE- ja KELA-viranomaisten, nuorten alle 30v Ohjaamo-palvelun, työllistämistä edistävän monialaisen palvelun (TYP) ja myös kaupungin suurelta osin omistaman Business Joensuu Oy:n yrityspalvelujen kanssa. Nykyiset lakisääteiset valtion tarjoamat palvelut eivät riittävästi kata ruohonjuuritason tarpeita. Siksi kasvupalvelujen asiakastietoa koskevat lait tulisi muotoilla niin, että valtion ja kuntien työllisyyden edistämisen resurssit voidaan yhteensovittaa järkevällä tavalla – jos vastuuta ei onnistuta delegoimaan yhdelle organisoivalle taholle. Kaupungin näkökulmasta asiakastietojen puute monella tapaa estää järkevää toimintaa ja aiheuttaa tehottomuutta. Jos kunnalla ei katsota olevan lakisääteistä velvollisuutta työllisyyden edistämiseen – eikä siihen tarvittavia työkaluja - ei myöskään työmarkkinatuen rahoitusosuutta tule säätää kunnan kustannukseksi.

Näkökulmia Kasvupalveluvirastoon

Kasvupalveluviraston tehtävien suhde jo perustettuun Vimana Oy:öön ja tuleviin maakuntiin tulee olla selkeä. Esityksen mukaan kasvupalveluviraston rooli suhteessa Vimanaan ja maakuntien itsehallintoon ei vaikuta yksiselitteiseltä, ja tulisi varmistaa. Erityisen haasteelliselta tilanne näyttäytyy, kun 1 § mukaan virasto myös ”tarjoaa asiakaslähtöisesti järjestettyjä kasvupalveluihin liittyviä palveluja”.

Joensuun näkökulmasta Kasvupalveluviraston tulisi olla alueellisesti hajautunut organisaatio, kuten esim. ELY- ja TE-palvelut tällä hetkellä.

Valmistelija: Strategiajohtaja Janna Puumalainen

Jari Horttanainen
Joensuun kaupunki
kansliapäällikkö
jari.horttanainen@joensuu.fi